

CORVINA

A MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETÉNEK KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 10., 20. ÉS 30-ÁN.

A «CORVINA» szerkesztőségének szánt kéziratok Petrik Gézához (Budapest, II., Bimbó-utca 12.) küldendők.

Az egyesület tagjai ingyen kapják.

Előfizetési ára egész évre 16 kor.

HIRDETÉSEK ÁRA: 3 hasábos nonpareille soronként tagoknak 6 fillér, nemtagoknak 10 fillér.

Jegyzőkönyv.

A Magyar Könyvkereskedők Egyesületének 1901. július 11-én tartott választmányi üléséről.

Jelen voltak: Bach János, Benkő Gyula, Franke Pál, Gabos Soma, Hoffmann Alfréd, Lövy Miksa (Szatmár), Ranschburg Viktor, Révai Mór, Tisza Béla (Toldi Lajos képviselőjében), Wiesner Jakab (Wolfner József képviselőjében), Weinberg Gyula (Wodianer Arthur képviselőjében).

Elnök: Hoffmann Alfréd.

Jegyzőkönyvvezető: Ranschburg Viktor.

1. Elnök Ranschburg Viktor egyleti főtitkárt, azon alkalomból, hogy az Athenaeum részvénytársaság öt h. igazgatói címmel ruházta fel, a kartársak nevében melegen üdvözi.

2. Tagsági ügyek:

- Róth Hermann, Ungvár, felvétetik.
- Weisz Bernát, Gyulafehérvár, felvétetik.
- Gábrriel Jakab, Kismarton, felvétetik.
- Schäffer Péter, Ujvidék, felvétetik.
- Schönfeld Sámuel, Nagyvárad, felvétetik.
- Trömel Pál, Bécs, felvételi ügye alaki okokból függőben marad.
- Fuchs Lipót, Szolnok, nem vétetik fel.

3. Steiner Zsigmond Pozsonyból panaszt emelt az elnökségnél, hogy egy kiadócég tankönyvek kiszolgáltatását megtagadta és hogy a tankönyvkiadók az iskoláknak szegény tanulók részére tankönyveiket 25% engedménnyel kínálják. A panasz első része tekintetében az alapszabályoknak megfelelő intézkedés határozatot el; a kiadók elleni panasz ügyében pedig a választmány a kiadók eljárásába beleszólt, miután az az eddigi eljárással szemben haladást jelent, amennyiben eddig hasonló esetekben a kiadók ingyen szokták tankönyveiket a segélyegyleteknek szállítani.

4. Főtitkár jelenti, hogy a tankönyvkiadók elhatározták, hogy azon egyes visszaéléseket, hogy iskoláknak teljes könyvszükségletük megrendelése esetében 10%-nál magasabb engedmény is adatott, közös megegyezés alapján végleg beszüntetik, mire nézve előforduló esetekben közös aláírású körlevél lesz küldendő. Lövy Miksa indítványára, ezen visszaélések végleges beszüntetése érdekében elhatározta a választmány, hogy ezen körlevelet az összes vidéki tagoknak is rendelkezésre bocsátja egyöntetű eljárás céljából.

5. Ranschburg Viktor jelenti, hogy a lipcei nemzetközi kongresszuson a Magyar Könyvkereskedők Egyesületét a választmány megbízatása alapján

hivatalosan képviselte és ott Zilahi Simon, Révai Ödön és Horváth Géza kartárs urakkal együtt a magyar könyvkereskedői érdekek megfelelő módon való érvényesítésére minden alkalmat megragadott.

Jelenti, hogy állásfoglalásunk a berni egyezmény tekintetében, úgyszintén a könyveknek a nemzetközi forgalomban való vámentességére nézve a kongresszus részéről határozott tetszéssel találkozott. Révai Ödön indítványára a választmány Ranschburg Viktornak az egyesület méltó képviseléséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

Újonnan megjelent könyvek.*

Athenaeum r.-t. könyvkiadóhivatala Budapesten.

Athenaeum olvasótára. IX. 21. kötet. (8-r.) Bpest, 1901. Athenaeum. Egy-egy kötet vászonba kötve 1 k.
21. kötet. Abonyi Árpád. A haldokló gladiátor. Regény. (168 l.)

Földes Béla dr. Társadalmi gazdaságtan. I. kötet. A társadalmi gazdaság elemei. Harmadik átdolgozott kiadás. (N. 8-r. VII., 523 l.) Bpest, 1901. Athenaeum. 9 k.

Held Fülöp. Földrajzi térképvázlatok. Magyarázó szöveggel. I. rész. Magyarország és Ausztria. (8-r. 31 l. 24 térképvázlat.) Budapest, 1901. Athenaeum. Kemény kötésben 1 k. 40 f.

— Ugyanaz. II. rész. Európa (Magyarország és Ausztria), Ázsia, Afrika, Amerika, Ausztrália. (8-r. 39 l. 24 térképvázlat.) Bpest, 1901. U. o. Kemény kötésben 1 k. 40 f.

Buzárovits Gusztáv Esztergomban.

Kollányi Ferenc. Esztergomi kanonokok 1100—1900. A magyar kath. egyház kilencszázados évfordulója alkalmából kiadja az esztergomi főszékesegyházi káptalan. (N. 8-r. LVI., 547 l.) Esztergom, 1901. Buzárovits Gusztáv 7 k.

Némethy Lajos. Emléklapok Esztergom multjából. Kiadja az Esztergomvidéki régészeti és történelmi társulat. (K. 8-r. VIII., 416 l.) Esztergom, 1901. Buzárovits Gusztáv 4 k.

Eggenberger-féle könyvkereskedés Budapesten.

Ranschburg Viktor. A szerzői jog nemzetközi védelmére alkotott berni egyezmény vonatkozásával Magyarországra. (8-r. 91 l.) Budapest, 1901. Eggenberger-féle könyvkereskedés 1 k. 60 f.

Hornvánszky Viktor Budapesten.

Csiky Lajos. A rokonság és sógorság ágainak és izeinek számitása. Tekintettel a házassági jogra szóló 1894: XXXI. t.-c. 11. és 17. §-aira. Az állami anyakönyvvezetők és a közigazgatási tanfolyam hallgatói s általában a művelt közönség számára. Huszonnégy ábrával. (N. 8-r. 44 l.) Bpest, 1901. Hornvánszky Viktor 1 k. 20 f.

Lampel Róbert udv. könyvkereskedése Budapesten.

Baranyai Gyula és Perjessy László. Geometria a polgári fiúiskolák I. és II. oszt. számára. (8-r. VII., 127 l.) Bpest, 1901. Lampel Róbert 1 k. 80 f.

* Könyvészetünk teljessége érdekében felkéretnek a t. kiadók, hogy kiadványaik egy-egy példányát megjelenés után azonnal címre beküldeni sziveskedjenek. Rényi Károly (Grill-féle cs. és kir. udv. könyvkereskedésben).

- Dunay Ferenc.** A magyar hangrajz gyakorlása és az ebből kiderülő igazi helyesírás. (K. 8-r. 29 l.) Budapest, 1901. Lampel Róbert 1 k.
- Hungária Értesítő.** Elemi népiskolai értesítő könyvecske. (K. 8-r. 16 l.) Bpest, 1901. Lampel Róbert 10 f.
- Mársits Rozina.** A XX. század asszonya. (K. 8-r. 111 l.) Bpest, 1901. Lampel Róbert 2 k.
- Riedl Frigyes.** Poetika és poetikai olvasókönyv. Negyedik, az új tantervhez alkalmazott kiadás. (8-r. 242 l.) Bpest, 1901. Lampel Róbert 3 k.
- Tergina Gyula dr. és Kovács Samu.** A magyar nemzet története. Polgári és felsőbb leányiskolák számára. Térképekkel és illusztrációkkal. (8-r. 182 l.) Bpest, 1901. Lampel Róbert 2 k. 40 f.
- Tergina Gyula dr. és Pataki Simon.** Földrajz. A polgári és felsőbb leányiskolák számára. I. rész. A legújabb miniszteri tanterv nyomán. (8-r. 144, XVI l.) Budapest, 1901. Lampel Róbert 1 k. 80 f.

Molnár Mihály Nagybányán.

- Kazay Endre.** Gyógyszerészi lexikon. Az összes gyógyszerészeti tudományok encyklopédiája. 4 kötet. (8-r. 378, 378, 406, 384 l.) 28 k. Vászomban kötve 36 k.

Pfeifer Ferdinánd Budapesten.

- Leitgeb Imre.** Közgazdasági tanulmányok. Ausztriában és Szerbiában tett tanulmányút alapján. (4-r. 152 l.) Bpest, 1901. Pfeifer Ferdinánd bizom. 4 k.
- Pintér Kálmán.** Vázlatok. Spanyolországi és portugáliai útból. (K. 8-r. 110 l.) Bpest, 1901. Pfeifer Ferdinánd bizom. 1 k. 20 f.

Politzer Zsigmond és fia Budapesten.

- Buday Dezső dr.** A házasságjog bölcselete. Tanulmány. (8-r. 170 l.) Bpest, 1901. Politzer Zs. és fia 4 k.
- Frank Miksa dr.** A magyar általános polgári törvénykönyv tervezete és a vagyonalanok. (8-r. 67 l.) Budapest, 1901. Politzer Zs. és fia 1 k.
- Jogi compendiumok gyűjteménye.** VIII., XI—XII. (8-r.) Bpest, 1901. Politzer Zs. fia.
- VIII. **A pénzügytan** (Államgazdaságtan) compendiuma. Második javított és bővített kiadás. (121 l.) 1 k. 60 f.
- XI—XII. **A magyar közigazgatási jog compendiuma** (Ismétlő könyv). Tekintettel a jog- és államtudományi vizsgák és a doctori szigorlatok igényeire. Második kiadás. (104, 120 l.) 3 k. 20 f.

Rákosi Jenő Budapesti Hirlap ujságvállalata Budapesten.

- Garády Viktor.** Tengerparti séták. (K. 8-r. 239 l.) Bpest, 1901. Rákosi Jenő Budapesti Hirlap ujságvállalata. Vászomban kötve 5 k.

Singer és Wolfner Budapesten.

- Bródy Sándor.** Árva leányok. Elbeszélések. (8-r. 143 l.) Bpest, 1901. Singer és Wolfner 2 k. 40 f.
- Földes Lipót.** A mese és annak felhasználása az elemi népiskola alsóbb osztályaiban. (8-r. 38 l.) Bpest, 1901. Singer és Wolfner 60 f.

A könyvnyomtatás és könyvdiszítés ipar-művészete.

Kivonat *Czakó Elemérnek* a «Csak szorosan»-egyletben tartott fölolvasásából.

(Folytatás.)

Az illusztráció technikája a XIX. század közepén is még a rézlapról való sokszorosítás volt, csak mellékesen érvényesült itt-ott a fametszet. Az angol *Bewick* után azonban, különösen a német *Richterrel* és *Menzellel* a népies könyveken kívül a kényesebb ízlésűek számára készült könyvekbe is bevonult a fametszet, csakhogy nem az első vonalas fametszetek modorában, hanem a rézmetszetet utánzó formában, amelyek realizisztikusak, festőiesek, de egy cseppet sem dekoratívok. Legnagyobb sikereket ez irányban *Gustave Doré* érte el. Nála a fametsző festővé vált és ezzel maga magát tagadta meg. Tónusokat

alkalmazott, a fény és árnyék játékaival hajhászta a hatásokat. Szóval tulajdonképeni karakterével keveredett ellentmondásba. A technikán tett erőszak azonban megboszúlja magát mindig, a fametszet is mesterséggé süllyedt, mióta természetes kifejezési nyelvét elvetette magától. A művészek rajzolnak s a fametsző csak azt utánozza vésőjével, a maga egyéniségéből mit sem adhat hozzá. A kegyelem-dőfést aztán a fotomechanikai eljárások adják meg.

Az újabb időben a mechanikus sokszorosítási módok a régi technikákat majdnem végelpusztulással fenyegetik. A fotomechanikai eljárások oly nagy használatnak örvendenek, hogy a könyvdiszítésnél már a fametszet és rézkarc alig játszik szerepet. Sokan vannak, akik ebből a művészet hanyatlását jósolják. Pedig nincs azért igazuk. Helyzetük hasonlatos az ötszáz év előtti kézirat-kedvelőkéhez, akik rémülve hallották, hogy egy nap alatt a sajtóval többet lehet nyomni, mint amennyit egy ember éven át írni képes. És ime, a nyomdászattal nem semmisült meg a scriptorok, rubrikátorok és illusztrátorok művészete, hanem észrevétlenül átfomlódott a nyomdász, a betűkészítő s a fa- és rézmetsző művészetévé. Ugyanevvel a jelenséggel állunk szemben most: a betűt öntődében készítik, gyárilag, az illusztrációkat mechanikai eljárásokkal s a szedést is ide s tova gép eszközli; mindezek azonban nem okozák vesztét a művészetnek.

Az a rézmetszet, rézkarc és fametszet (hozzávéve még a modern művészi litografiát), amely nemcsak mint technika akar életben maradni, hanem azért, hogy közvetlenül közvetíthesse valamely művész egységes fölfogását, temperamentumát és gondolatát, mindig élni fog és elismerésre számíthat. A fotomechanikai eljárásokkal pedig úgy lesz, mint az első sokszorítási technikánál volt: maguk a művészek tanulják ki és használják fel előnyeit.

A művészeknek a kimaratott cinkdúc a legnagyobb szabadságot engedi. Vele ecset, toll, irón és kréta műve egyenlő hűséggel reprodukálható. S a fotografálása folytán a méretek sem jönnek számításba. Továbbá az új eljárásoknál az eredeti alkotás megmarad, nem úgy, mint a fametszetnél, ahol a fa kivájásakor megsemmisült a rárajzolt kép. A fotomechanikai eljárások diadala azonban főként annak olesósága miatt következett be.

A könyvillusztráció megmodernizálásának mechanikai feltételein dolgozott minden nemzet új reprodukáló eljárásnak feltalálója, a művészeti impulzus azonban tisztán angol földről indult ki. A könyvdiszítés művészete újra éledését a múlt század második felében bekövetkezett praerafaelita művészek mozgalmának köszönheti. Maguk a nagy mesterek: *Rosetti*, *Burne Jones* stb. sem vetették meg az illusztrálásnak népszerűsége vezető útját. Hozzá még *Ruzkin* és *Morris* irodalmi agitációja műszerető közönséget nevelt, melynek folytán a nyomdásznak és kiadónak is fejlettebb ízléshez kellett igazodnia. Ez időtől fogva *Pennell* szerint sokkal több modern illusztrátora van Angliának, mint amennyi összevéve élt valaha az egész világon. A nagy művészi hatás kiáradt Európára és Amerikára is s a könyvdisz modern mintaképe az angol könyvdisz lett. A sok Magazine, Review-kat nem említve, csak a Studio maga elég lett volna elhintetni a magot.

A legdekoratívabb illusztrátor Angliában *Walter Crane*. Már több mint harminc éve, hogy e festő-

poéta a gyermekek számára kezdett mesés és dalos könyveket rajzolni.

Crane, ellentétben a XIX. század művészietlen illusztrátoraiival, akik a mesék, mondák és gyermekversikék mellé tarka, de haszontalan képeket ütöttek össze, melylyel a legjobb esetben is csak a szöveg alá voltak erősen rendezve s inkább zavart okoztak, mintsem magyaráztak volna a gyermeki fantáziának a regevilág alakjait és jeleneteit; Crane jól át gondolt részletességgel, sokszor talán felvett naivsággal, de mindig egy meseíró találékonyságával, új ötletekkel fűszerezve a gyermek szeme előtt a szöveg társává, kiegészítőjévé, sőt vezetőjévé növi ki magát rajzaival. «Flora's Feast» és «Floral Fantasy» ujkori virág mythológiájában átvarázsolja az embereket virágokká s a virágokat személyekké, a valószínűség oly látszatával, hogy a hihetlent is elhisszük neki és a csodás képzelet alkotásai egy naiv poétalélek természetes megnyilatkozásaiként hatnak.

Sokan szeretik hangsúlyozni, hogy Crane, ahonnan csak lehet, mindenünnél tanul. A praerafaelistáktól, Dürertől, japánoktól stb. Hivatásos műkritikusok eldöntötték, hogy ő a nagy alkotásaival igen kicsiny. Mi tanulmányainak tudjuk be azt, hogy alkotásaiban a mi szempontunkból kis óriássá nő a vonalak troubadourja.

Minden illusztrált könyve egy egységes műalkotás, befejezett és kerekded egész. Ahol nem szorul a szöveg a képre, ott is egy széldísz, egy fejlécet vagy iniciálet alkalmaz, amely összekapcsolja a lapokat s a művészi hangulattól nem engedi kizökkenni az olvasót. A címlaptól a záróvignettáig minden érdekes és értelmes nála. Nincs elvetni való fölöslegesség, sem pótlendő hiányosság. A szoros összefüggés és harmónia azonban nemcsak a szöveg és képek közt van meg, hanem kiterjed a borítékra s könyvtáblára is.

Crane körül egész iskola képződött. Tanítványainak egy része csak modorát utánozta, más része azonban a mesternél is több tartalmat tudott előadni a formában. Nevezetesebbek Kate *Greenaway* és *Anning Bell*. Ez utóbbi köztük a legmodernebb.

Egy másik csoportja az angol művészeknek szintén közös felfogás szerint alkotja illusztrációikat, amelyhez mintaképül kizárólag a XV., XVI. századbeli olasz fametszeteket veszik. Walter Crane-éktől ezek annyiban különböznek, hogy nem olvasztanak föl magukba oly sok oldalról jövő behatást, hanem mintaképeikhez hűen, kevés eszközzel töreksenek hatásra, keresik a fametszetszerű erőteljes vonalakat, árnyékolást, távlatot pedig majdnem seholsem alkalmaznak. Szerencsés és gazdag ornamenseik az ily módon előállított illusztrációval harmonikusan olvad a nyomtatással össze.

Ennek az archaizáló csoportnak a működése Morris tevékenységével van legszorosabb kapcsolatban. A *Kelmscott Press*-ben egyesültek, amelyet Morris nemzetgazdász, költő és művész egyénisége alkotott és tartott fenn. A kiváló gondnal nyomott művek, amelyek e nyomdában készültek, kéziszajtó termékei s csak számozott és korlátolt példányban jelentek meg. Legmonumentálisabb kiadványai a *Kelmscott Press*-nek Shakespeare költeményei, Moore Utopiája és Chaucer ívrét nagyságú kiadása, amely *Burne Jones* rajzaival látott napvilágot. Az illusztrációk itt az emberi lélek mély érzelmeit tükröztetik vissza, árnyeszerű ábrázolás, régi formákban és szándékos naivi-

tással előadva. Tartalmi és stylszerűségi szempontból ezek a művészek magasan Crane-ék fölött állanak. Ámbár maga Crane is egy ideig hozzájuk szegődött, de azok közt a korlátok közt nem tudott oly nagygyá válni, mint *Burne Jones*-ék.

Morris nyomdászati elvei az első alkotások legjelesebbjeiből és a kéziratokból vannak levonva. Nála a szemközti oldalak összefüggése is hangsúlyozva van. A szedése díszítés a párok arányos elhelyezésére való tekintettel készül. A széldíszek alkalmazásánál tovább megy figyelmességében, a felső és a középső szalagot mindig vékonyabban tartja, a két külső és alsó széldísz rendszeren szélesebb, hogy a könyvet tartó kéz a nyomtatott betűkből ne takarjon el semmit. Nagy, ha a díszszel nem, akkor szélesebb margó hagyásával érvényesíti a célszerűségi elvet. Más tekintetekben is szerkezeti módon eszközli a díszítést Morris, nála a belső szükséglet, a hasznosság jelöli ki az ékítés helyét, nagyságát és karakterét.

Burne Jones-nak kiválóbb művésztársai *Laurence Housmann*, *Selwyn Image* s követői közül legtöbben a briminghami illusztráló iskolából kerültek ki, akik közül nem egy, a régi fametszet modorában, egyéniségüktől áthatott művészi alkotást produkál.

A *Walter Crane* és *Burne Jones* csoportján kívül még egy főbb irányát különböztetjük meg a modern angol illusztrátoroknak. Az utolsó években ugyanis a Brit-szigeteken *Botticelli* szelleme adott találkozót *Hokusainak*. A renaissancet megelőző kor naiv kifejezési módja, amely misztikus és szimbolikus is egyszerre, egyesül a japánok üde decoratív felfogásával, amelynek megoldása már naturalisztikusabb alapon nyugszik. Ez irány legjellegzetesebb képviselője *Aubrey Beardsley*.

«*Salome*» és «*Le Morte d'Arthur*»-hoz készített illusztrációi különösen Franciaországban és Amerikában szerettek neki sok elismerést és híveket. Szenzációs fekete és fehér foltjai, amikkel magát kifejezni szokta, a dekadens művészet igazi példái. De az nem a kimerült dekadencia, hanem gazdag képzeletkörű, nyugtalanító, ötletes és sokszor humoros művészet. *Beardsley* könyvdíszei a legbensőbb harmoniával simulnak a szöveghez, még a motívumokat is a tartalomból veszi, mely néha fantasztikus és groteszk, de mindig eredeti és rekeszes zománccnak vagy intarziának is igen jól lehetne használni, ami a síkdíszítmény jellegét bizonyítja.

A japánosok, akik az illusztrációban fejezik ki *Nietzsché*t, igen felszaporodtak. *The Dial*, *The Savay*, *The Quarto* című lapjaikkal széleskörű közönséget hódítottak maguknak. *Beardsley*-n kívül legnagyobb művészetet fejtenek ki ez irányban *Shannon*, *Rickets*, *Sumner* és *Robinson*.

Amerika a könyvdíszítés terén egészen angol hatás alatt áll. Legnagyobb hírnévre tett szert művészeik közül az irodalommal is foglalkozó *Pennell* és *Elihu Vedder*, aki decoratív ábrázolási módjával és eredetiségével az előbbit is fölülmúlja. *Vedder* szokta rajzolni a *Century Magazine* címlapjait, classzikus példái az amerikai címlapoknak, amelyben betű és díszítés szerves egészet képez. *Howard Pyle* és *Will. H. Bradley* is izmos illusztráló tehetségek.

Az amerikaiakon kívül az angol könyvdíszítés főleg Belgiumban és Hollandiában serkentett sok rokonfelfogású művészt munkára.

Németországban is észlelhető az angol irány szellemében pezsdülő művészet. Főleg a hatás abban

nyilvánul, hogy maguknak a német művészeknek a figyelmét visszafordította az elődjeik nagy alkotásaira. Joseph Sattler, Otto Hupp, Seitz, Franz Stuck illusztrativ munkássága úgy tűnik fel, mintha a régi német fametszők művészete állna előtünk eredeti tehetségek által megmodernizálva.

Egy másik része a német művészeknek a Biedermeier-stylus ellen felvett harc közben egy nagy mértékben decoratív könyvdiszítési módot alakított ki; mely bár még kiforratlan, de máris elevenségével és modernségével a classikusabb természetű angol könyvillusztráció fürge versenytársát képezi.

Eredetileg az új német irány a müncheni secesszióból bontakozott ki. A plakátstylus láza, felbuzdulva a falon elért nagy sikereken, elfogta a művészeket más irányú működéseik közben is. A müncheni Jugend és Simplicissimus című lapok népszerűsége vezették az általuk kívül-belül használt világitó színek és széles vonások kultuszát, amelynél minden részletkérdés eltölpül az erős stílizálás uralmával szemben. Első fázisában is már ez a modor sok híveket szerzett magának. De gyöngege hamar kitűnt, kis alakú könyvekbe nagy arányokhoz való stylus nem illik. Továbbá az egész irányt veszélyeztetni az a sok komolytalan művész és dilettáns, akik oly tömegesen esküdnek a secesszió zászlaja alá azon jelszóval, hogy: «a kivettetés árán is eredetinek kell lenni» s csak úgy öntják a különös és furesza könyvdiszket.

(Folytatjuk.)

A bacillus.

A könyvkereskedők nyári üdülésére bizonyára jótékony, fölemelő hatással lesz a magyar könyvkiadók által hirtelen felfedezett bacillus. Mindössze is csak arról van szó, hogy ezentűl csak azon cégeknek szállítják rendes engedménnyel tankönyv kiadványaikat, amely cégek ócska iskolai könyvek adás-vételével sem közvetve, sem közvetlenül többé nem foglalkoznak; ellenben hajlandók ilyen könyvek utolsó- és az illető helyen továbbra is bevezetett kiadásait a bolti ár 15 mondó tizenöt $\frac{1}{10}$ -ért visszaváltani. Tudtára adatik pedig ez mindeneknek a tanév befejeztével, tehát abban az időben, amikor édes mindnyájunk a megvásárolható mennyiség $\frac{9}{10}$ részét a bolti ár 25—40 $\frac{1}{10}$ -ért már beszereztük.

Nem kutatom, hogy a kiadók éme megállapodásukkal nem kerülnek-e összeütközésbe egyletünk alapszabályaival — mely minden megszorítás nélkül biztosítja a tagoknak a szokásos kedvezményeket — sőt azt is megvallom, hogy a megállapodáshoz fűzött kommentár az első pillanatra plauzibilis, tetszetős is. Mert hiszen — bizonyos körülmények között — akár tisztasági, akár egészségügyi vagy kényelmi szempontból mindannyian szívesen letennénk az ócska könyvek kellemetlen, sokszor talán ártalmas manipulációjáról. Amde ezt a luxust csak abban az esetben engedhetnők meg magunknak, ha ez a kérdés minden irányban gyökeres megoldást nyert. Mindaddig, míg az illetékes tényezők nem foglalnak benne határozott állást, mindaddig, míg az ódon könyvek használata a tanintézetekben tényleg be nem tiltatik, a kiadóknak ez a megállapodása csak éppen annyit fog eredményezni, hogy a szortimenttől ugyan elvonja ezt a jövedelmi forrást, ellenben az antiquá-

riusokat a nyakunkra zúditja és azoknak számát gomba módra fogja szaporítani. Valóban, ha érdekeik megóvása céljából évtizedekig ánkettek volna az ódondászok, magukra nézve ennél kedvezőbb megoldást nem eszelhettek volna ki és esőppet sem esdálkozám rajta, ha az antiquáriusok hálafeleletet intéznének a kiadókhoz. Az iskolai könyvüzletet egyszerűen ők fogják absorbeálni s ki lesznek szolgáltatva nekik maguk a szülők is, akik — konkurencia hiányában — kénytelenek lesznek tőlük az eddigieknél jóval magasabb áron is a könyveket megvásárolni.

Mert az a visszaváltási theória is igen hamis nyomokon jár. Ugyan melyik tanuló fogná könyveit 15 $\frac{1}{10}$ -ért átengedni, mikor azokat a sarki antiquárius a bolti árnak sokszor feléért is szívesen megveszi tőle. Az a cél tehát, hogy az ócska könyvek a forgalomból kiszorítottassanak, nemcsak hogy nem fog megvalósulni, de sőt az antiquarium — mint amely monopolizálhatja ezután ezt az üzletet — minden irányban meg fog izmosodni.

Volt alkalmam több előkelő tanférfiúval erről a kérdéstről értekezni. Mindannyian helytelenítik, elítélik a kiadók mozgalmát. Ők — úgymond — mindaddig, míg fölöttes hatóságuktól erre nézve direktívát nem kapnak, megengedhetlen dolognak tartják a szülőkre — a könyvvásárlás tekintetében bármilyen csekély nyomást is gyakorolni.

Én a magam részéről — minden egyebektől elnézve — elhibázottnak, méltánytalannak kell, hogy tartsam a kiadók mozgalmát főleg azért, mert azzal a szortiment minden előkészítése nélkül a tizenkettedik órában hozakodtak elő anélkül, hogy a «fertőző csirák»-tól való ez a hirtelen aggodalom bármivel is igazolható volna.

Ha a kiadók megállapodása már az idén tényleg életbelépne, ez egyértelmű volna érzékeny megkárosításunkkal. A magyar könyvkiadóknak pedig nem állhat érdekében, hogy képzelt előnyökért a szortimenterek $\frac{9}{10}$ -részének helyzetét megnéhezítse, mikor a mindennapi élet annyi és annyi bajával kell anélkül is megküzdenuk.

Bízom a magyar könyvkiadók liberális gondolkodásában és erős a hitem, hogy ezt a kérdést még egyszer fontolóra véve — megnyugvásunkra fogják elintézni.

Debrecenben, 1901 július hó 6-án.

László Albert.

VEGYES.

Üzleti jubileum. Schwartz Károly sóproni könyvkereskedő és városi képviselő e hó 15-ikén szűk családi körben ünnepelte meg üzletkezdésének 25 éves fordulóját. Schwartz Károly érdemes munkájával nagy elismerésre tarthat számot, mert az irodalom termékeinek terjesztésével és népszerűvé tételével hasznos szolgálatot tett a felvilágosítást célzó munkájának könnyítésére. Könyvkereskedése nem csak Sopronban örvend jó hírnévnek, hanem távolabb lakó irodalombarátok is szívesen keresték fel szellemi szükségletük beszerzésénél az előzőekenymodoráért kedvelt könyvkereskedőt. — Schwartz Károly jubileuma alkalmából számos üdvözlő levelet kapott. A könyvkereskedés személyzete pedig testületileg jelent meg a jubiléumnál és egy művészies kivitelű üdvözlő iratot nyújtottak át neki szép szavak kíséretében azért a jóindulatért, melyet az ünnepelt minden alkalmazottja iránt tanúsított. Az ünnepelt meghatva mondott köszönetet a rokonszenvenek ilyen spontán megnyilatkozásáért; végül vendégeit látta az üdvözlő levelet hozó alkalmazottjait,

Ráth Mór legújabb törvénykiadásai.

Dr. Imling Konrád és más elsőrangú szakférfiak jegyzeteivel és az összes életbeléptetési és végrehajtási rendeletekkel.

Kézpénzért 40% és 7/6, a törvény-évfolyamokból 9/8 vegyesen is kézpénz-visszaküldési joggal 3 hónapon belül.

Bizományba azon t. kartársaknak, kikkel számla-viszonyban vagyunk, 1, 2 példány.

1901. Törvények 8° 1-ső füzet. — Zsebk. 1-ső füzet. Igen számos rendkívül fontos törvényt... 4 k.

1901. Törv. cikkek. A közigazgatás egyszerűsítéséről. A közigazgatási bíróságról. 2 K.

1901. Törv. cikk. Az összeférhetetlenségről. A curiai bírásokról... 2 K.

Ezen két törv. cikk és az összes előbbeni választási törvények egy kötetben. Egyetlen teljes kiadás... 2 K. 50 f.

A közeledő választások ezen füzeteknek nagy kelendőséget fognak biztosítani. A curiai bírásokról szóló törvényben fel vannak sorolva a megengedhető választási költségek: mint fuvardíj, ital- és étel-kiszolgáltatás.

Törv. cikkek. Az örökösödési eljárásról. A végrendeletekről. Új kiadás... 2 K.

A földművelésügyi minister körrendelete a mezőgazdaságra hasznos állatok oltalmazása tárgyában. A mezőgazdasági törvény illető intézkedésével és a vadásztörvényt... 1 K.

☞ Minden földbirtokosra, vadászra nézve nélkülözhetlen. ☞

A megrendelések gyűjtéséről, a hazai iparnak állami kedvezményezéséről. 3-ik, a keresk. minister rendeletével bővített kiadás... 80 f.

A birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyokról. 2-ik, a végrehajtási rendeletekkel bővített kiadás... 70 f.

Az erdőmunkásokról, dohánytermelők és dohánykertészek közötti jogviszonyról, a vízi munkálatoknál, az út- és vasútépítésnél, gazdasági munkavállalkozóknál alkalmazott napszamosokról és munkásokról. 2-ik, a dohány- és erdőmunkásokra vonatkozó végrehajtási rendeletekkel bővített kiadás... 1 K. 80 f.

A gazdasági munkás- és cseléd-segélypénztárról. A végrehajtási rendelettel bővített kiadás... 1 K.

A közérdekű öntöző csatornákról... 60 f.

A szociál-politikai törvények egy diszes kötetben. Második, az új végrehajtási rendeletek füzetével bővített kiadás... 6 K.

Neues Gesetz über das Sammeln von Bestellungen auf Handels und sonstige Geschäftsartikel durch Reisende nebst den Verordnungen über das Hausiren. 2-te Auflage... 1 K.

Unentbehrlich für alle En-Gros Kaufleute, Fabrikanten, Agenten.

Das ungarische Handelsgesetz. Das ungarische Concursgesetz. Die ungarischen Wuchergesetze. Einzige deutsche Ausgabe. Neuer Abdruck... 5 K.

Tolstoj Leó, Háboru és béke. 2-ik kiadás. 3 testes kötet ára... 15 K.

Az egész világ folyton foglalkozik Tolstoj bámulatos irodalmi szereplésével.

A nagy Philantrop leghatalmasabb művének a fentebbi van általános-ságban elismerve, melynek tárgya a Napoleoni invasio. 40

41 Reprodukáló műintézet.

WOTTITZ MANFRÉD

sokszorosító műintézete

Budapest, Király-utca 30. sz.

Készít mindenféle kliséket

Antotypiák-,

Phototypiák-,

Chemigraphiákat

háromszínű nyomásra.

Vidéki megrendelések 22-23

se pontosan eszközöltelek.

Könyv- és papirkereskedésben egy segédi állás üresedésben lévén, annak betöltésére egy munkabíró idősebb segédek keresek.

Ajánlatokat arképpel kérek.

Heumann Mór

könyv- és papirkereskedése

42 2-1

Szabadkán.

Pfeifer Ferdinánd Budapesten

2-1 keres:

1 Forgó bácsi, Gyermekszínház. (Eggenberger-féle kiadás.)

1 Gáspár I., Csemegék. (Stein I.)

1 Arany biblia.

Továbbá kézpénzért visszaveszem:

Szilágyi Sándor, Egyetemes történet I. és III. kötetének felvágatlan példányaikat egyenkint 1 K 20 f.-ért. 43

Vidéki könyvkereskedő urakhoz!

Igen tisztelt kartárs úr!

Eladó tankönyveinek jegyzékét szíveskedjék először hozzám juttatni, mert a használható könyvekért a legjobb árt fizetem.

Kartársi tisztelettel

Herezka Árpád

44 3-6 Antiquarium

Budapest, VII., Erzsébet-körút 18.

Ferenczi B. Miskolcon keres kifogástalan állapotban:

1 **Marczali**, Világtörténet VII. és VIII. k.

1 **Ribáry**, Világtörténet, teljes. 45

Fiatall könyv- és papirkereskedőségéd, ki a magyar és német nyelvet szóban és írásban teljesen bírja és nyomtatványok felvételében jártas, julius hóban alkalmazást nyer Freisinger Mór könyvkereskedésében Komárom. Arkép és bizonyítványmásokkal felszerelt magyar és német ajánlatok directé kéretnek. 3-2

Fiatall segédek keresek, ki úgy a könyvkereskedés, valamint a papirszakmában és nyomtatványok felvételében teljesen jártas. Arkép és bizonyítványmások az ajánlathoz mel-lékendő, valamin' a fizetési igényeket is közölni kérem. Ajánlatokat közvetlen is közölni kérem. 3-1 47

Ferenczi József

könyvkeresk. Nyiregyháza.

Önálló munkához szokott könyv- és papirkereskedő-segéd, ki a nyomtatványkezelést és könyvmegrendelést teljesen érti, jómódorú és szorgalmas, üzletünkben tartós állomást nyer. Ajánlatokat lehetőleg fényképpel kértünk.

Fűssy és Sztupjár

könyv- és papirkereskedése Tordán.

48

CLICHÉKET

hirdetések, árjegyzékek, könyvek, szak- és hírlap, egyáltalán mindennemű nyomtatvány képes kiállítására számára legjobb kivitelben és legolcsóbb árakon elvállal és készit

FISCHER LIPÓT

chemigraphiai műintézete

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 15. 49

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltelek.

Egy könyv- és papirkereskedő-segéd, ki 8 éve működik e téren, önállóan dolgozik, a nyomtatvány kezelésben is jártas, aug. hó 1-ére állomást keres. Cím a kiadóhivatalban. 50

Szolnokon, Jász-Nagykun-Szolnok-megye, törvényszék, főgymnasium, polgári leányiskola, állami, községi, felekezeti népiskolák, több állami hivatal székhelyén egy 30 év óta fennálló könyv- és papirkereskedés családi okokból szabad kézből átadó. Közlebbit meg tudhatni dr. Szücs Nándor ügyvédnél Szolnokon. 3-3 51

A könyv- és papirkereskedés minden ágában jártas segéd, ki a nyomtatvány felvételében is jártassággal bír, a községi nyomtatványok kezelését ismeri, alkalmazást nyer. Ajánlatokat a fizetési igények, valamint az eddigi conditio megjelölésével directé kér

52

Spitzer Samu

könyvkereskedése Komáromban.

Keresek:

Conard Gy., Budapesti néma koldus. Esetleg utolsó kötetét.

53

Kerpel Izsó.

Keresek új állapotban.

1 **Meyers Lexikon** bármily kiadás.

1 **Ebers**, Homo sum.

1 **Beöthy**, Tragikum.

1 **Szász Károly**: A világirodalom nagy époszai.

Ajánlatokat directé kérek.

54

Schön Adolf, Zombor.

«Csak Szorosan» magyarországi könyvkereskedő-segédék egyesületének *helyeszközlő osztálya.*

Keres:

Egy elsőrangú könyvkiadó cég részére ügyes és megbízható *utazókat* magas jutalék mellett. 1

Fiatal (*keresztény*) könyvkereskedő-segédet, ki a papírszakmában is jártas, a magyar és német nyelvet bírja, vidéki könyvkereskedés részére. 2

Egy előkelő vidéki könyvkereskedés részére egy fiatal szép kézírással bíró könyvkereskedő-segédet, ki a magyar és német nyelvben jártas. Ajánlatok arcképpel és bizonyítvány-másolatokkal kéretnek. Belépés *szept. 15.*, esetleg *okt. 1-én.* 3

Egy előkelő fővárosi könyvkereskedésben a sortimenterer állás augusztus 1-én betöltendő, csak komoly a magyar és német nyelvet szóban és írásban bíró fiatal emberek ajánlata vétetik figyelembe. 4

3-4 fiatal könyv- és papirkereskedő-segédet vidéki cégek részére. 5

Fiatal könyvkereskedő-segédet, ki a papírszakmában is otthonos, egy előkelő vidéki cég részére. 6

Keresztény segédet, ki az összes teendőkben jártas, azonnali belépésre egy vidéki jobb könyvkereskedés részére. Ajánlat fizetési igény megjelöléssel és fényképpel kéretik.

Ajánl:

Egy fiatal könyv- és papirkereskedő-segéd, ki a felső kereskedelmi iskolát kitűnő sikerrel végezte, a magyar, német és *francia* nyelvet szóban és írásban bírja. Beléphet azonnal. 1

Egy szakképzett könyvkereskedő, ki több éven át előkelő bel- és külföldi cégeknél mint első segéd volt alkalmazva és a papírszakmában is jártas, keres mielőbbi belépésre megfelelő állást. A magyar és német nyelvet szóban és írásban teljesen bírja. 2

Önálló munkához szokott, a könyv- és papirkereskedés minden ágában jártas, jómodorú hadmentes (*keresztény*) segédet, *azonnali belépésre.* A magyar és német nyelvet bírja. 3

Üzletvezetői vagy *első-segédi* állásra egy szakképzett, a könyv- és papirkereskedés minden ágában, úgy a könyvnyomdai munkák felvételében teljes jártassággal bíró hadmentes segédet. *Beléphet azonnal.* 4

Egy fiatal, a könyv- és rokonszakmákban teljesen jártas segédet, ki a *magyar, német és francia* nyelvet szóban és írásban bírja. Igényei szerények, beléphet azonnal. 5

E rovatban közöltekre minden megkeresést *írásban kér: Kántor Ferenc (Ráth cég, Haas-palota).*

Iskolakönyvek szállítása ügyében!

A közeledő iskolaév alkalmával bátorodom könyvkereskedésemet a t. Kartárs uraknak szives figyelmébe ajánlani.

Üzletem iskolakönyv-osztályát, azon bizalomnál fogva, melyet e tekintetben több mint 60 előkelő vidéki cég irányomban tanúsít, úgy rendeztem be, hogy minden, a **legfokozottabb igénynek is megfelelhettek.** Merem állítani, hogy dacára azon körülménynek, hogy július—augusztusban mintegy 50.000 korona bolti árú műveket szállítok Collegáimnak — mit csak hat heti, éjjeleket betöltő munka által képes személyzetem eszközölni — minden jogos követelménynek és igénynek a megrendelők teljes megelégedésére felelhetek meg.

Talán felesleges megemlítenem, hogy az iskolai könyvek **tulnyomó részének egy kézből való megrendelése a vidéki collegákra nézve mily nagy előnyökkel jár — a nagy portók, csomagolási költség, bizományosi díjak stb. megkiméltése és különösen a gyors és szakavatott expedíció tekintetében.** Ez alkalommal ajánlom könyvkereskedésemet mindennemű más művek **pontos és gyors szállítására is;** nagy és kiterjedt összeköttetéseimmél fogva azon helyzetben vagyok, hogy megrendeléseket **német, francia és angol** művekre is **pontosan, gyorsan és a lehető legnagyobb engedményekkel** teljesíthetek.

Szives megbízások lehetőleg még a **megbízás napján** tételnek postára. Más kiadók kisebb csomagjai ily esetekben **ingyen** mellékelteknek.

Úgy a fizetési módokatokra, mint más feltételeinkre nézve készséggel szolgálok bővebb felvilágosítással.

Budapest, 1901. július 20.

55

Ráth Mór.

RÖHLIG & Co

2-1 56 szállítási üzlete

Bréma — Bremerhafen — Hamburg

ajánlják magukat mindennemű könyvküldemények szállítására tengerentúli országokba olcsó fuvardíjért. Különlegeség: Északamerika és Anglia.

Csődtömegeladás.

A vb. **Beznák Gyula** egri könyvkereskedő csődtömögéhez tartozó, a csődleltár 1141 — 1303, 1322 — 2140, 2415 és 2416 tételei alatt feltüntetett ingóságok három tömegben eladtnak.

Első tömeg: a csődleltár 1141—1303, 1322—1899, 1976, 1977, 2031—2033, 2035, 2036, 2039, 2040, 2063, 2069—2071, 2073, 2075, 2076, 2110—2121, 2130—2140, 2415 és 2416 tételei alatt felvett könyvek, melyek becsértéke 6949 K. 20 f.

Második tömeg: a csődleltár 1900—1975, 1978—2030, 2034, 2037, 2038, 2041—2062, 2064—2068, 2072, 2074, 2077, 2082—2109 és 2122—2129 tételei alatt felvett papíráruk, rajz- és írószerek, bolti állványok stb., melyek becsértéke 4139 K. 88 f.

Harmadik tömeg: a csődleltár 2078—2081 tételei alatt felvett kölcsönykönyvtár, melynek becsértéke 325 K.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy zárt írásbeli ajánlataikat, melyek az egyes tömegekre külön-külön teendők, folyó 1901. év július hó 22-ik napjának déli 12 órájáig dr. Barchetti Károly tömeggondnoknál (Eger, érsek-utca 2. sz.) adják be. Az ajánlatokhoz bántapénzül a becsár 10%-a készpénzben vagy óvadékképpes értékpapírban csatolandó.

A választmány az ajánlatokat a tömeggondnok lakásán 1901. év július hó 22-ik napján d. u. 2 órakor fogja tárgyalni, a mikor az ajánlattevők megjelenhetnek s további ígéretek tehetnek.

A választmány az ajánlatok el vagy el nem fogadása felett szabadon határoz s az árúknak sem mennyiségeért, sem minőségeért nem szavatol.

Vevő köteles a vételárat, mihelyt a választmány az ő ajánlatát elfogadja, azonnal lefizetni; ha ezt nem teszi, úgy az árverés az ő veszélyére és kárára azonnal is folytatható s ezen kívül bántapénzét is feltétlenül elveszti. A vételi illeték a vevő terhe.

Az árúk a tömeggondnok közbejöttével a rendes üzleti órákban megtekinthetők.

Eger, 1901. június 21.

57 **A csődválasztmány.**

Lehetőleg azonnali belépésre keresek egy komolyabb intelligens (*keresztény*) segédet, ki a sortimenterer teendőkben főleg a bel- és külföldi leszámolási munkálatokban teljesen jártas. Ajánlatokat arcképpel ellátva directe kérek.

58 2—2

Toldi Lajos.